

Honderden filmrollen ontdekt maar nog niet ontwikkeld De wonderbaarlijke foto's van Vivian Maier

Een bevriende klassieke fotograaf, Hans Berkhout in Calgary, stuurde mij een artikel uit de New York Times over een gouvernante die naast de zorg voor de kinderen ook fotografeerde, ene Vivian Maier. In de wereld van de fotografie was zij tot voor kort volstrekt onbekend. Maar nu verschijnt haar werk als een belangrijke vondst in de media. De geschiedenis van Chicago opnieuw ontdekt.

Hoewel zij met een Frans accent praatte zal deze Vivian Maier zeer waarschijnlijk de geschiedenis in gaan als 'de Nanny van Chicago'. Wat wisten wij over de fotografen in Chicago? Weinig. We denken wellicht aan de zwart-wit wereld van Al Capone en de harde nieuwsfoto's van Weegee. De foto's bij het artikel uit de NYT gaven al meteen een heel ander

beeld. Maar wat kon je ook anders verwachten van een nanny? De foto's werden in de vijftiger en zestiger jaren gemaakt door een vrouw van oorspronkelijk Franse afkomst. De foto's doen denken aan die van Doisneau, Cartier-Bresson, Klein en Boubat, en zeker niet aan een gouvernante in Chicago, zoals deze Vivian Maier.

Haar ontdekker, John Maloof, vertelt hoe hij op het spoor van Maier kwam en wat voor vrouw zij geweest is. Maloof: "Vivian kwam naar Amerika vanuit Frankrijk in het begin van de dertiger jaren. Wat wij nu weten is dat zij in New York in een snoepwinkel werkte toen zij een jaar of twaalf was. Ook is bekend geworden dat zij aanvankelijk katholiek was, maar later eerder anti-katholiek. Ze was een socialiste en een feministe, een filmcriticus en bovendien recht voor z'n raap. Zij leerde Engels door naar het theater te gaan, waar ze dol op was. Ze droeg een mannenjack en mannenschoenen, en vaak een breedgerande hoed. Zij maakte doorlopend foto's, die ze aan niemand liet zien. Ik heb twee mensen gesproken waar Vivian gouvernante bij geweest is, in de vijftiger jaren en in het begin van de zestiger jaren. Zij vertelden mij bijzonderheden die nogal tegenstrijdig waren met wat ik van anderen hoorde, maar die wel geloofwaardig en waarheidsgetrouw leken. Al met al is Vivian ook voor hen een beetje een mysterie gebleven. Intussen heb ik tal van interessante verhalen en bijzonderheden gehoord over Vivian die ik in een boek wil verwerken. Als alles meezit zal het niet erg lang duren dat dit boek uitkomt."

Rolleiflex

Het begon allemaal toen John Maloof een doos negatieven kocht op een antiek- en meubelveiling. "Ik kocht de doos met negatieven omdat ik ze dacht te gebruiken voor een historisch boek over Chicago's Noordwest stadswijk, waar ik research voor aan het doen was. Later hoorde ik dat het veilinghuis Vivian's eigendommen, die in een opslagruimte bewaard werden, had aangekocht. Toen ik de doos kocht

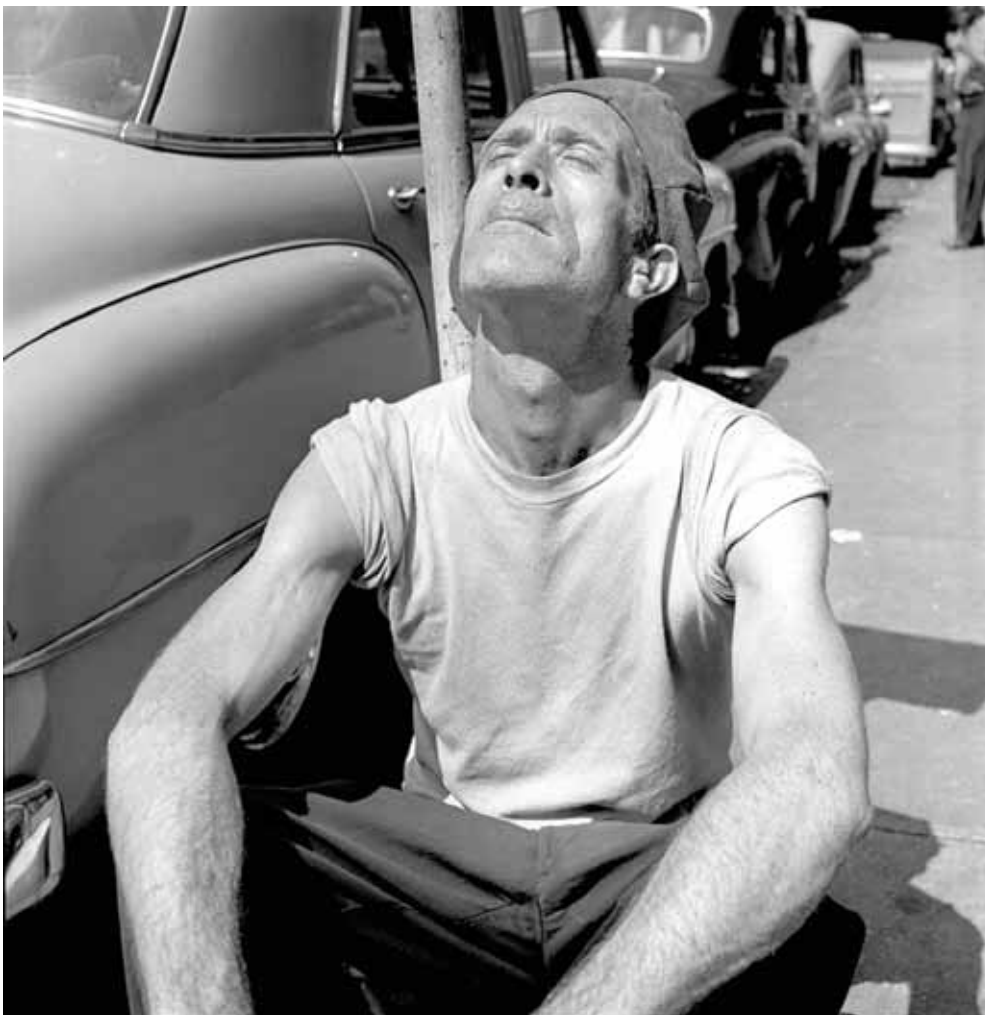

wist ik nog niet wat 'straatfotografie' was. Het heeft me dagen gekost om al haar werk te bekijken. Daardoor werd ik zó door het medium gegrepen dat ik zelf ben gaan fotograferen. Terwijl ik stap voor stap verder kwam in de fotografie en er meer kijk op kreeg, kreeg ik ook steeds meer kijk op Vivian's werk. Telkens wanneer ik de negatieven opnieuw bekeek, zag ik er meer details en waarde in haar werk. Ik kocht zelfs dezelfde Rolleiflex en liep door dezelfde straten, maar realiseerde mij al heel snel hoe moeilijk het was om foto's te maken van hetzelfde kaliber als dat van haar. Door mijn eigen ervaring ontdekte ik het oog dat zij had voor fotografie. Ik raakte op die manier erg aan haar werk gehecht. Zelfs na al mijn research weet ik nog niet zo veel van Vivian. Wel weet ik dat ze af en toe bij Central Camera binnenliep - een 110 jaar oude camerawinkel in Chicago - waar zij films kocht. Alles wat men daar nog over kon vertellen, was dat zij recht door zee was en nogal afstandelijk. Zij hield van buitenlandse films, maar gaf niet om de Amerikaanse."

In memoriam

In veel van haar foto's zien we kinderen, vaak bij het strand. Maloof ontdekte pas later dat zij een gouvernante was, een nanny, bij een familie aan the North Side. De kinderen op de foto's zullen waarschijnlijk ook van die familie geweest zijn. In een van haar 'In memoriams' werd geschreven dat zij in Oak Park woonde, een buitenwijk van Chicago, maar ook Rogers Park werd genoemd als verblijfplaats. Ook dat blijft vaag. In de meer dan 100.000 negatieven in de nalatenschap zitten meer dan 20.000 tot 30.000 negatieven uit de zestiger en zeventiger jaren in rolletjes die nog niet ontwikkeld zijn. Maloof: "Inmiddels heb ik een deel van die rolletjes met succes ontwikkeld, ik kan zeggen dat dit voor mij heel spannend was. De meeste van de negatieven die ontwikkeld waren en in cellofaan zaten, waren slecht leesbaar met een pen in het Frans voorzien van een datum en een locatiebeschrijving. Uiteindelijk vond ik een jaar nadat ik de doos met negatieven had gekocht, haar naam op een envelop van een fotolab. Ik ging die naam met Google checken en het resultaat was een 'In memoriam' waaruit bleek dat het maar een dag daarvoor op internet was geplaatst. En ze bleek slechts een paar dagen daarvoor te zijn overleden. Ik had

haar al veel eerder willen ontmoeten, maar het bij het veilinghuis werd me verteld dat ze ziek was, zodat ik haar niet wilde lastig vallen. Misschien had ik achteraf op veel vragen een antwoord kunnen krijgen, als ik ze maar gesteld had."

Onontwikkeld

Wat nu bekend is over juffrouw Vivian Maier, is via research en haar foto's beeld voor beeld iets duidelijker. Ook David W. Dunlap vermeldt Maier in zijn artikel 'New Street Photography, 60 Years Old' in de New York Times. Dunlap beschrijft haar als een in 1926 in New York geboren vrouw. Haar moeder was Française. Maier heeft na New York in Frankrijk gewoond en keerde in 1951 naar New York terug. Vijf jaar later verhuisde zij naar Chicago, waar zij ongeveer veertig jaar als een gouvernante heeft gewerkt, voornamelijk bij gezinnen in de North Shore buitenwijken. Dunlap: "Op haar vrije dagen liep zij door de straten van New York en Chicago, meestal met haar Rolleiflex. Opmerkelijk is dat zij haar foto's niet aan anderen liet zien, maar vele zag zij zelf ook niet. Ze liet honderden rolletjes onontwikkeld achter. Zelfs wanneer je niet vindt dat juffrouw Maier de kwaliteiten heeft van een masterclass fotograaf van het midden van de vorige eeuw, van wie het werk nu pas gewaardeerd kan worden, dan nog kun je je op z'n minst aangesproken voelen door een deel van haar foto's. En als je tegen de zestig bent, en opgegroeid in Chicago, zoals ikzelf, dan zul je onmiskenbaar voelen dat een waardevol verleden bewaard is gebleven, een verleden waarvan velen het bestaan niet wisten, of dat we ons niet meer beseffen; duizenden oogopslagen, tienduizenden hartslagen van het algemeen bewustzijn." John Maloof is in dit opmerkelijke verhaal de voorganger die zich zal beijveren om Maier een gepaste plaats te bezorgen in het pantheon van de moderne fotografie. Hij -en zijn vriend Anthony Rydson- hebben nog maar een tiende van het werk gedaan met het scannen en archiveren van een deel van die 100.000 negatieven die hij van haar bezit. En dan zijn er nog honderden niet-ontwikkelde rolletjes zwart-wit films en ongeveer zeshonderd in kleur te gaan. En dan is er nog een kleiner deel uit het nalatenschap dat eveneens werd aangekocht en behouden. Niet door Maloof, maar door Jeffrey Goldstein. Nadat John Maloof het fotomateriaal van Vivian Maier had gekocht, vernam Jeffrey Goldstein dat

een kleiner gedeelte van de nalatenschap door anderen dan Maloof was gekocht. Het lukte Goldstein om van Ron Slattery, een van de kopers, nog 57 foto's te kopen uit privébezit.

Boek

Zij die in het werk van Vivian Maier geïnteresseerd zijn zullen nog even moeten wachten tot er een boek is uitgekomen of een tentoonstelling wordt ingericht in onze regio. De foto's in de meeste foto-boeken over straatfotografie, afgezien van de boeken voor toeristen, zijn gemaakt in

New York. Voor liefhebbers van straatfotografie zijn de straatbeelden van Chicago nieuw, en zeker die uit de vijftiger en zestiger jaren. Intussen zijn de foto's van Vivian Maier al wel vergeleken met die van de vermaarde fotografen als Walker Evans, Harry Callahan, en Robert Frank, en dan denken we natuurlijk ook aan de vrouwelijke fotografen van naam, Berenice Abbott, Diane Arbus Eve Arnold, Ruth Bernhard, Margaret Bourke-White, Julia Margaret Cameron, Nan Goldin, Dorothea Lange, Annie Leibovitz, Helen Levitt, Mary Ellen Mark, Lee Miller, Tina Modotti, Inge

Morath, en Cindy Sherman. Op 15 april 2011 is wel reeds een tentoonstelling georganiseerd in Chicago in het Russell Bowman Art Advisory, als vervolg op de succesvolle expositie die John Maloof had in het Cultural Center in Chicago. De faam van Vivian Maier zal de wereld over gaan.

<http://vivanmaierprints.com>

www.wttw.com (Tv-beelden Chicago nieuwzender 22-12-2010)

<http://vivanmaier.blogspot.com/> ■